

Penitentiaire inrichting Curaçao (2)

Een onderzoek naar de omgang met gedetineerden, de interne veiligheid, de maatschappij beveiliging en de maatschappelijke beveiliging in het SDKK

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen	4
Voorwoord	7
Samenvatting, conclusie en aanbevelingen	9
Bevindingen	9
1. Inleiding	15
1.1. Aanleiding.....	16
1.2. Doelstelling en toetsingskader	16
1.2.1. Doelstelling.....	16
1.2.2. Toetsingskader.....	17
1.3. Centrale vraag en onderzoeksvragen.....	17
1.3.1. Centrale vraag.....	17
1.3.2. Onderzoeksvragen.....	17
1.4. Afbakening.....	18
1.5. Onderzoek aanpak en methode.....	18
1.6. Leeswijzer.....	18
2. Bevindingen.....	20
2.1. Omgang met gedetineerden	20
2.1.1. Screening	20
2.1.2. Bejegening	23
2.1.3. Rapportage en documentatie	24
2.1.4. Beoordeling	25
2.3. Maatschappelijke re-integratie	27
2.3.1. Voorbereiding van de nazorg	27
2.3.2. Re-integratietrajecten	28
2.3.2. Beoordeling	28
2.4. Interne veiligheid.....	29
2.4.1. Preventie en beheersing calamiteiten	29
2.4.2. Agressiebeheersing	30
2.4.3. Drugsontmoediging	32
2.4.4. Beoordeling	33
2.5. Maatschappij beveiliging	34
2.5.1. Beveiligingsvoorzieningen en toezicht	34
2.5.2. Vrijhedenbeleid	34
2.5.3. Voorwaardelijke invrijheidstelling	36
2.5.4. Beoordeling	37
.....	40
3. Conclusie en aanbevelingen	41
3.1. Conclusie.....	41
3.2. Aanbevelingen aan de Minister.....	41

Lijst van afkortingen

ART	Agressie Regulatie Training
CPT	European Committee for the prevention of torture and inhuman or degrading treatment or punishment
CvT	Commissie van Toezicht
ET	Elektronisch toezicht
FOBA	Forensisch Observatie Behandeling & Behandeling
GEDECO	Gedetineerden commissie
JoVo	Afdeling Jong Volwassenen
KPC	Korps Politie Curaçao
MT	Managementteam
OM	Openbaar Ministerie
ORV	Opleidingsinstituut Rechtshandhaving en Veiligheidszorg
OV&T	Afdeling Opleiding Vorming & Training
PAS	Prison Administration System
PIW	Penitentiair Inrichtingswerkers
SDKK	Sentro di Detenshon i Korshon Kòrsou

VI

Voorwaardelijke invrijheid-
stelling

WvSv

Wetboek van Strafvorde-
ring voor Curaçao

Voorwoord

Deze inspectie betreft het tweede deelonderzoek dat de Raad om de opvolging van de aanbevelingen van het CPT te monitoren. De Raad heeft in het jaar 2016 een rapport uitgebracht met betrekking tot de veiligheidssituatie in het SDKK. Bij deze inspectie zijn verschillende aspecten die deel uitmaken van het toetsingskader van dit onderzoek reeds onderzocht. De Raad gaat bij deze inspectie na of en in hoeverre de aanbevelingen van het rapport de Veiligheidssituatie in het SDKK reeds zijn opgevolgd.

Deze inspectie illustreert dat er (grote) stappen moeten worden gezet ter verbetering van verschillende aspecten waarop het onderzoek zich richt. De Raad is zich ervan bewust dat het SDKK structureel aan deze verbeteringen werkt. De Raad spreekt een dank uit voor de positieve bijdrage die het SDKK heeft geleverd aan de realisatie van de inspectie.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. Th.P.L. Bot, voorzitter

Mr. F.E. Richards

Mr. G.H.E. Camelia

Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

Dit onderzoek betreft het tweede deelonderzoek dat de Raad verricht om de opvolging van de aanbevelingen van het CPT te monitoren. Dit onderzoek heeft betrekking op de omgang met gedetineerden, maatschappelijke re-integratie, interne veiligheid” en maatschappij beveiliging.

Met betrekking tot omgang met gedetineerden acht de Raad de volgende aspecten van belang: de screening, de bejegening van gedetineerden en de rapportage en documentatie. Voor wat betreft de maatschappelijke re-integratie worden de aspecten nazorg en re-integratie getoetst. Ten aanzien van de interne veiligheid wordt het aspect agressiebeheersing behandeld.

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe is het gesteld met de omgang met gedetineerden-, de maatschappelijke re-integratie, de interne veiligheid en de maatschappij beveiliging?

Onderzoeksvragen

De deelvragen luiden als volgt:

1. Op welke wijze vinden screening, bejegening, rapportage en documentatie plaats?
2. In welke mate vindt voorbereiding van de nazorg plaats en worden re-integratietrajecten uitgevoerd?
3. In hoeverre wordt een beleid ten aanzien van preventie- en agressiebeheersing en drugsontmoediging gevoerd?
4. Zijn er voldoende beveiligingsvoorzieningen en welk proces wordt gehanteerd voor de toekenning van vrijheden en VI?

Bevindingen

Omgang met gedetineerden

Screening

De gedetineerde wordt bij binnenkomst door de intake afdeling en een aantal huisblokken gescreend. De medische afdeling screent de gedetineerde twee of drie dagen na insluiting bij het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (verder SDKK). Opname van een gedetineerde bij de afdeling Forensische observatie behandeling en begeleiding (verder FOBA) geschiedt na de beoordeling van de medische afdeling en de psychiater. Bij de JOVO-afdeling en de FOBA wordt de gedetineerde gevraagd naar zijn persona-

lia, contacten, opleidingsniveau, gezondheidstoestand en andere bijzonderheden zoals eetgewoonte (dieet). Na dit proces wordt de jeugdige gedetineerde en de FOBA cliënt in een observatiecel geplaatst en geobserveerd op hun gedrag. Bij de JOVO geschiedt de observatie gedurende 2 weken en bij de FOBA is dat een week. Verder wordt de gedetineerde door de Sociale dienst en door de afdeling Opleiding Vorming & Training (verder OV&T) gescreend. Het risico op mogelijke onderlinge conflicten tussen de gedetineerden bij insluiting in meer persoonscellen wordt in acht genomen. Bij de andere huisblokken en de vrouwenafdeling wordt de gedetineerde niet gescreend. Het SDKK is voornemens om na het operationaliseren van de Aankomstenafdeling een uitgebreide screening te introduceren. Deze screening zal worden uitgevoerd door een multidisciplinair team bestaande uit functionarissen van de medische dienst, afdeling OV&T, een psycholoog en een psychiater.

Bejegening

Er zijn geen gedragscodes en huisregels voor bejegening van gedetineerden. Het SDKK heeft volgens het ministerie onvoldoende expertise in huis om de beleidsvoorwaarden en instructies op korte termijn op te stellen.

De module bejegening wordt behandeld in de opleiding voor de PIW-er. Het merendeel van het personeel is opgeleid tot PIW-er maar thans worden er geen trainingen of bijscholingen meer gegeven. Ondanks het feit dat het merendeel van het personeel tot PIW-er is opgeleid worden vooralsnog bij de meeste huisblokken geen mentoren toegewezen aan de gedetineerden. Het personeel van het SDKK is opgeleid in de toepassing van de geweldinstructie van de organisatie. Uit veiligheidsoverweging is het vrijwel onmogelijk om activiteiten, bijvoorbeeld onderwijsactiviteiten of werkfaciliteiten, buiten de inrichting te organiseren.

Rapportage en documentatie.

Er is geen algemeen beleid over de documentatie en rapportage en evenmin een controlemechanisme. Wegens het feit dat de PIW-taken niet bij alle afdelingen worden uitgevoerd, worden geen rapportages opgesteld over het detentietraject van de gedetineerde. De afdelingen van het SDKK stellen echter verschillende rapportages op die betrekking hebben op de gedetineerden.

Maatschappelijke re-integratie

Vorbereiding van de nazorg

De sociale afdeling doet een onderzoek naar de sociale aspecten van de gedetineerde en de maatschappelijk werker verleent maatschappelijke- en psychosociale hulpverle-

ning. Binnen tien dagen na de binnenkomst van gedetineerden worden zij door de Sociale dienst uitgenodigd voor een intakegesprek.

Re-integratietrajecten

De uitvoering van extramurale projecten wordt net als bij intramurale re-integratietrajecten door veiligheidsrisico's belemmerd.

Interne veiligheid

Preventie en beheersing calamiteiten

Er is een concept ontruimings- en een calamiteitenplan die nog op formalisering wachten. Derhalve zijn er geen jaarlijkse evaluatie en zo nodig aanpassing van het beveiligingsplan, integriteitsplan, BHV-plan, calamiteitenplan en het ontruimingsplan uitgevoerd.

Agressiebeheersing

Er is een Intern Bijstand Team (IBT) dat ingezet wordt bij incidenten van agressie. Het geüniformeerde deel van het personeel (bewaarders en beveiligers) zijn getraind om de geweldinstructies te kunnen toepassen. De bedoeling is om al het personeel van het SDKK, inclusief het burgerpersoneel, ook dergelijke trainingen te laten volgen.

Gedetineerden, die een veiligheidsrisico lopen op grond van hun geloof of seksuele oriëntatie of wegens veroordeling vanwege verkrachting of misbruik van kinderen, worden in de meeste gevallen in Blok 1 opgesloten en in sommige gevallen op de FOBA.

Er is een Bureau Klachten Toezicht & Controle dat geweld tussen de gedetineerden onderling onderzoekt en een Bureau Intern Relatie (BIR) dat onderzoek doet als een personeelslid geweld heeft aangewend tegen een gedetineerde.

Er wordt een agressie regulatie training (ART) aan de gedetineerden en personeel verzorgd.

Er zijn procedures voor agressiebeheersing en er worden maatregelen genomen als agressie incidenten zich voordoen.

Drugsontmoediging

Er worden geen controles aan het lichaam na een relatiebezoek en urinecontrole uitgevoerd.

Maatschappij beveiliging

Beveiligingsvoorzieningen en toezicht

De aanschaf van goede camera's is opgenomen in het plan van aanpak maar is nog gerealiseerd.

Er is een instroomplan opgesteld en er worden opleidingen (BBB en PIW) aangeboden voor de kwaliteitsbevordering van het personeel.

Vrijhedenbeleid

Er is een proces om verlof en strafonderbreking te verlenen waarbij de veiligheidsaspecten in acht worden genomen.

Voorwaardelijke invrijheidstelling

Voordat VI aan een gedetineerde wordt verleend stelt het SDKK een advies op. Het advies bevat onder andere een afdelingsrapportage van de betrokken huisblok en een rapportage van het Bureau Klacht Toezicht & Controle.

Conclusie

De Raad concludeert dat de omgang met gedetineerden, de maatschappelijke re-integratie van de gedetineerden en de interne veiligheid van het SDKK onvoldoende zijn geborgd.

Bij de omgang met gedetineerden zijn voornamelijk de aspecten screening op basis van veiligheids- en beheer risico's, het ontbreken van een beleid met betrekking tot begeleiding van gedetineerden en de uitvoering van de taken als PIW-er, aandachtspunten. Ten aanzien van de maatschappelijke re-integratie vormt het ontbreken van een multidisciplinair team bij het opstellen van een detentieplan een tekortkoming. Voor wat betreft de interne veiligheid is het ontbreken van verschillende (geformaliseerde) plannen in het kader van veiligheid (ontruiming, BHV etc.) een tekortkoming.

De Raad onderkent evenwel dat de organisatie structureel aan de verbeteringen werkt en concludeert dat hiervoor de basis is gelegd door het opstellen van het plan van aanpak ter uitvoering van de aanbevelingen van de Raad in het rapport 'Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou' 2015.

Aanbevelingen aan de Minister

Algemeen

1. Draag zorg op middellange termijn voor voldoende celcapaciteit bij het KPC.

Ten aanzien van het SDKK

1. Vul het intakeformulier op korte termijn aan met informatie over veiligheids- en beheer risico's;
2. Draag zorg op korte termijn dat de huisblokken in overleg met de gedetineerde de bijzondere omstandigheden, waarmee tijdens de detentie rekening moeten worden gehouden, vaststellen;
3. Bewerkstellig dat op korte termijn informatie over de gedetineerde vooraf aan de insluiting naar het SDKK wordt opgestuurd;
4. Laat de afdelingshoofden op korte termijn voorafgaande aan de afdelingsrapportage, tussentijdse rapportages opstellen;
5. Laat PIW-ers op middellange termijn de PIW-taken uitvoeren;
6. Begin op korte termijn met urinecontroles en controles na relatiebezoek;
7. Stel op middellange termijn een beleid vast over de documentatie en rapportage (PIW-rapportages);
8. Verricht een onderzoek ter vaststelling van alternatieve oplossingen om extramurale re-integratie trajecten uit te voeren;
9. Draag zorg om jaarlijks trainingen in fysieke vaardigheden en het gebruik van geweld(middelen) te verzorgen.

1

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Ingevolge artikel 3, eerste lid, onder b van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving vallen onder het toezicht van de Raad voor de rechtshandhaving (de Raad) die instellingen en inrichtingen waar vrijheidsstraffen en vrijheid beperkende maatregelen ten uitvoer worden gelegd.

Dit onderzoek betreft het tweede deelonderzoek dat de Raad verricht in het kader van een verzoek van de Ministers van Nederland, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten om de opvolging van de aanbevelingen van het CPT te monitoren. Het eerste deelonderzoek betrof een onderzoek naar de rechtspositie van de gedetineerden en personeel & organisatie” van het SDKK.

Dit onderzoek betreft de “Omgang met gedetineerden”, “Maatschappelijke re-integratie” Interne Veiligheid” en “Maatschappij beveiliging”. Tot het onderwerp Maatschappelijke re-integratie behoort ook de re-integratie trajecten. Dit aspect is echter reeds beschreven in het eerste deelonderzoek.¹

Interne veiligheid en maatschappij beveiliging zijn thema’s die uitvoering zijn behandeld in het in het jaar 2016 uitgebrachte inspectierapport “Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou”. De Raad opteert daarom om slechts aspecten die niet in het vorengenoemde rapport zijn behandeld te betrekken in dit onderzoek. Daarnaast zal de Raad nagaan of er enige aanbevelingen in het rapport “Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou” zijn opgevolgd.

1.2. Doelstelling en toetsingskader

1.2.1. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om de wijze waarop het SDKK omgaat met gedetineerden en de mate waarop de maatschappelijke re-integratie, de interne veiligheid en de maatschappij beveiliging is geborgd, vast te stellen. De Raad wil verder hiermee handvatten bieden aan het SDKK om mogelijke knelpunten op te lossen.

¹ Zie rapport Raad voor de rechtshandhaving ‘Penitentiaire inrichting Curaçao’ paragraaf 2.3. (raadrechtshandhaving.com).

1.2.2. Toetsingskader

De Raad gebruikt in dit deelonderzoek internationale normen zoals de standard minimum rules van de Verenigde Natie, de landsverordening beginselen gevangeniswezen 1996, nummer 73), de ministeriële beschikking huishoudelijke reglement penitentiaire inrichtingen 1999, het Reclasseringsbesluit 1953 en het document huisregels voor gedetineerden. Zoals bij het eerste deelonderzoek worden de CPT-normen, voor zover zij betrekking hebben op de aspecten van dit deelonderzoek, in het door de Raad opgestelde toetsingskader betrokken.

Met betrekking tot omgang met gedetineerden acht de Raad de volgende aspecten van belang: de screening, de bejegening van gedetineerden en de rapportage en documentatie. Voor wat betreft de maatschappelijke re-integratie worden de aspecten nazorg en voor zover noodzakelijk de re-integratie trajecten in kaart gebracht en getoetst. Ten aanzien van de interne veiligheid wordt het aspect agressiebeheersing behandeld en de opvolging van de aanbevelingen van de Raad bij de inspectie “Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou” belicht. Met betrekking tot de maatschappij beveiliging worden het vrijhedenbeleid, de voorwaardelijke invrijheidstelling en de opvolging van de aanbevelingen ten aanzien van de beveiligingsvoorzieningen in beschouwing genomen.

1.3. Centrale vraag en onderzoeksvragen

1.3.1. Centrale vraag

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe is het gesteld met de omgang met gedetineerden-, de maatschappelijke re-integratie, de interne veiligheid en de maatschappij beveiliging?

1.3.2. Onderzoeksvragen

De deelvragen luiden als volgt:

1. Op welke wijze vinden screening, bejegening, rapportage en documentatie plaats?
2. In welke mate vindt voorbereiding van de nazorg plaats en worden re-integratietrajecten uitgevoerd?
3. In hoeverre wordt een beleid ten aanzien van preventie- en agressiebeheersing en drugsontmoediging gevoerd?
4. Zijn er voldoende beveiligingsvoorzieningen en welk proces wordt gehanteerd voor de toekenning van vrijheden en VI?

1.4. Afbakening

Evenals bij het eerste deelonderzoek wordt deze inspectie alleen bij het SDKK verricht. Het onderzoek heeft betrekking op de periode van 2014 tot en met het eerste kwartaal van het jaar 2017.

1.5. Onderzoek aanpak en methode

Vooraf aan de inspectie hebben de inspecteurs alle relevante wetgeving, beschikbare literatuur en beleidsregels bestudeerd. Aan de hand van de criteria vastgesteld in het toetsingskader is een vragenlijst opgesteld. Er zijn interviews afgenomen van verschillende functionarissen die een rol spelen in uitvoering van de processen. De gesprekken zijn vastgelegd en opgestuurd naar betrokkenen ter validering.

1.6. Leeswijzer

Na de inleiding volgt hoofdstuk twee, waarin de bevindingen zijn opgenomen. De bevindingen worden per paragraaf geanalyseerd. Het derde hoofdstuk bevat de conclusie en aanbevelingen.

2

2. Bevindingen

2.1. Omgang met gedetineerden

2.1.1. Screening

criterium

De penitentiaire inrichting screent de gedetineerde bij binnenkomst op zorgbehoeften en veiligheids- en gezondheidsrisico's. Zo snel mogelijk na binnenkomst dient de gedetineerde gescreend te worden op gezondheidsrisico's, risico voor medegedetineerden en zelfdestructief gedrag, noodzakelijk beveiligingsniveau en directe persoonlijke- en zorgbehoeften. Het screeningsresultaat wordt verstrekt aan de afdelingshoofden. De afdeling waar de gedetineerde wordt ondergebracht moet in een intakegesprek met de gedetineerde vaststellen of er bijzondere omstandigheden zijn waarmee tijdens de detentie rekening moeten worden gehouden. Relevante informatie van instellingen waar de gedetineerde (eventueel) eerder verbleef en informatie van het OM en de politie moeten tijdig beschikbaar worden gesteld of bij overplaatsing (digitaal) worden meegezonden. Verder moet de gedetineerde, waar mogelijk, kunnen kiezen als hij/zij in een meer persoons-cel moet worden ingesloten.

Aanbeveling CPT

Het CPT beveelt aan om de gedetineerde bij binnenkomst in het SDKK voldoende te interviewen. Behoudens uitzonderingsgevallen moet de gedetineerde zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 24 uren, door een dokter of een bevoegde verpleegster op zijn fysieke gesteldheid te worden onderzocht.

“The CPT reiterates its recommendation that every newly admitted prisoner be properly interviewed and physically examined by a medical doctor (or by a fully qualified nurse reporting to a doctor) as soon as possible after his or her admission; save for exceptional circumstances, the interview/examination should be carried out within 24 hours”.

Reactie overheid

De overheid gaf als reactie hierop dat de vacatures bij de medische afdeling ingevuld zouden worden om de medische controle en interview binnen de korst mogelijke tijd na opname te realiseren. Verder is gesteld dat de intake binnen 24 uur zal plaatsvinden nadat de nieuwe afdeling is geoperationaliseerd en de vacatures zijn opgevuld.

“As of July 2015 the vacancies in the medical department will be filled, making it possible to perform the medical examination and interview as soon as possible after the detainee's admission to the prison. By August 2015, when the new intake department is in

place and the vacancies have been filled, medical intakes will take place within 24 hours of admission”.

Bevindingen

Uit onderzoek blijkt dat de gedetineerde bij binnenkomst door de intake afdeling en een aantal huisblokken wordt gescreend. Ondanks een daartoe strekkend verzoek zijn niet alle intake formulieren aan de Raad opgestuurd.

Bij binnenkomst in het SDKK neemt de intake afdeling de personalia op van de gedetineerde waarna de gedetineerde in blok 1 (politiecellen) wordt ingesloten. De intake neemt hoofdzakelijk de personalia, beroep, burgerlijke staat en geloof van de gedetineerden op en leggen die vast in een daartoe bestemd formulier. De intake afdeling ontvangt dagelijks een geactualiseerde lijst van de in de politiecellen opgesloten gedetineerden. Deze gegevens worden per email verzonden naar de afdeling Intake van het SDKK. De lijst bevat geen informatie over de zorgbehoeften en risico's. Mogelijke risico's (psychische of psychiatrische afwijkingen) of andere gevaren worden soms door het OM en de politie gemeld. Het is voorgekomen dat het personeel van het SDKK pas na de insluiting van de gedetineerde op de hoogte komt van bepaalde gevaren/risico's. Daarom heeft SDKK personeel met kennis van psychiatrische stoornissen op huisblok 1.

Vijf dagen na de insluiting bij blok 1 verricht de intake afdeling een screening waarbij een in de Engelse taal opgesteld formulier (detailed intake report) wordt gebruikt. Bij deze screening worden vragen gesteld ten aanzien van onder meer de gezondheid (bijvoorbeeld mentaal, het bestaan van suïcidale neiging), persoonlijke kenmerken, het onderwijsniveau, eigendom, afzonderlijke insluiting en contact met bezoekers.

De medische afdeling screent de gedetineerde twee of drie dagen na insluiting bij het SDKK en gebruikt een speciaal daarvoor ontwikkeld formulier. Er wordt hoofdzakelijk informatie ingewonnen ten aanzien van de medische geschiedenis en eventuele gezondheidsrisico's, aldus een respondent.

Opname van een gedetineerde bij de FOBA geschiedt na de beoordeling van de medische afdeling en de psychiater. Vermoedelijke stoornissen kunnen tijdens screening of door het personeel van de huisblokken worden geconstateerd. Bij binnenkomst wordt een opnamerapportage van de medische afdeling overgelegd. De FOBA maakt ook haar eigen opname rapportage. Er wordt een multidisciplinair team ingezet bestaande uit het hoofd van de afdeling, een psychiater, forensische begeleiders, een sociale werker en een verpleegkundige om de aanpak van de zorg vast te stellen. De cliënt van de FOBA wordt gedurende een week in een observatiecel geplaatst. Een psycholoog moet ook deel uitmaken van dit team maar ten tijde van het onderzoek was er geen psycholoog in

dienst bij het SDKK. De FOBA heeft wel een psycholoog, al 5 jaar. De opname rapportage is evenmin aan de Raad verstrekt.

Het personeel van de JOVO-afdeling (blok 3) screent de jeugdige gedetineerde voordat hij ingesloten wordt. Bij de JOVO-afdeling wordt de gedetineerde gevraagd naar zijn personalia, contacten, opleidingsniveau, gezondheidstoestand en andere bijzonderheden zoals eetgewoonte (dieet). Deze informatie is van belang om de trajecten die de jeugdige moet doorlopen te bepalen. Na dit proces wordt de jeugdige gedetineerde in een observatiecel geplaatst en gedurende 2 weken wordt het gedrag van de jeugdige geobserveerd. Bij constatering van gedragsstoornissen kan de psychiater of een psycholoog worden ingeschakeld.(zie opmerking in eerder stuk, dit alles geldt ook voor de FOBA afdeling)

Verder wordt de gedetineerde door de Sociale dienst en door de afdeling OV&T gescreend. De Sociale dienst wint naast de personalia ook detentie-, familie- maatschappelijke gegevens, de gezondheid, de hulpverleningsverleden en criminogene factoren in. De afdeling OV&T verricht een educatieve intake waarbij naast de persoons- en familiegegevens ook maatschappelijke gegevens, justitiële gegevens en gegevens over genoten onderwijs en opleidingsachtergrond worden opgenomen.

Het risico op mogelijke onderlinge conflicten tussen de gedetineerden bij insluiting in meer persoonscellen wordt in acht genomen. Wanneer een aanmerkelijk risico aanwezig wordt geacht, worden de nodige voorzieningen getroffen. Meestal geven de gedetineerden zelf aan niet of juist wel met bepaalde gedetineerde in een blok of in een cel ingesloten te willen worden. Het SDKK komt hun verzoek zoveel mogelijk tegemoet.

Bij de andere huisblokken en de vrouwenafdeling wordt de gedetineerde niet gescreend. Alleen de personalia van de gedetineerde wordt opgenomen en geregistreerd. Soms worden tijdens informele gesprekken bepaalde bijzonderheden betreffende de gedetineerde bekend. Het SDKK is voornemens om ook bij de vrouwenafdeling een screening (intake) te introduceren. Daarvoor moet eerst een adequate ruimte worden geregeld en de nodige middelen zoals camera moeten worden aangeschaft.

Zoals in eerdere inspectie-onderzoeken reeds is vastgesteld, is de implementatie van de aankomsten afdeling bij het SDKK opgeschort wegens gebrek aan politiecellen. Uit onderzoek blijkt dat het SDKK voornemens is om na het operationaliseren van deze afdeling een uitgebreide screening te introduceren. Deze screening zal moeten worden uitgevoerd door een multidisciplinair team bestaande uit functionarissen van onder meer de medische dienst, afdeling OV&T, een psycholoog en psychiater. Het formulier voor deze screening is reeds vastgesteld.

2.1.2. Bejegening

criterium

De leiding van de penitentiaire inrichting moet een duidelijke visie vaststellen omtrent de bejegening. Deze visie moet bekend zijn onder het personeel. De penitentiaire inrichting moet de gedetineerde op respectvolle en humane wijze bejegenen en motiveren om zich voor te bereiden op een aanvaardbaar bestaan. Gedetineerden mogen niet gediscrimineerd worden op basis van ras, geslacht, religie, politieke opvatting en nationaliteit. Er is professioneel contact (als PIW-er) met de gedetineerde en het wordt vastgelegd in bijvoorbeeld een regeling mentorschap. De leidinggevenden bespreken het thema bejegening tijdens functioneringsgesprekken en er is overleg met de GEDECO.

Bevindingen

Er zijn geen gedragscodes en huisregels voor bejegening van gedetineerden. De overheid heeft tijdens het onderzoek Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Koreks-hon Kòrsou gesteld dat er onvoldoende expertise in huis is om de beleidsvoorschriften en instructies op korte termijn op te stellen.

De module bejegening wordt behandeld in de opleiding voor de PIW-er. Het merendeel van het personeel is opgeleid tot PIW-er maar daarna worden er geen trainingen of bijscholingen meer gegeven. Ondanks het feit dat het merendeel van het personeel tot PIW-er is opgeleid worden vooralsnog bij de meeste huisblokken geen mentoren toegewezen aan de gedetineerden. De personeelsleden die de PIW-opleiding succesvol afronden volgen daarna stage bij de FOBA afdeling. De bedoeling is dat de mentoren de gedetineerden begeleiden en motiveren. De mentoren zouden tevens opnamerapportages opstellen ten aanzien van de detentie bijzonderheden. Wekelijks moet de voortgang van de gedetineerde in een multidisciplinair team worden besproken en gemonitord. Alleen de FOBA en de JOVO-afdeling zetten mentoren in.

Het personeel van het SDKK is opgeleid in de toepassing van de geweldinstructie van de organisatie. Er is een werkgroep ingesteld onder de naam 'Mehorashon' die verschillende voor de organisatie relevante thema's identificeert en deze bespreekbaar stelt. Ten tijde van het onderzoek was integriteit het maandthema.

Volgens een functionaris van het MT van het SDKK wordt een adequate bejegening bemoeilijkt door de grote populatie in de huisblokken en door hoge veiligheidsrisico's. Uit veiligheidsoverweging is het vrijwel onmogelijk om activiteiten, bijvoorbeeld onderwijsactiviteiten of werkfaciliteiten, buiten de inrichting te organiseren. Soms weigert een gedetineerde om een traject te volgen. Uit de aan de Raad aangeboden rapportages

blijkt dat het SDKK-overleg pleegt met de GEDECO over onderwerpen met betrekking tot de bejegening en dat zoveel mogelijk wordt getracht om de knelpunten op te lossen.

2.1.3. Rapportage en documentatie

criterium

Bijzonderheden met betrekking tot de gedetineerden worden in de penitentiaire inrichting consciëntieus gerapporteerd, geregistreerd en multidisciplinair uitgewisseld. Er is een algemeen beleid hoe documentatie en rapportage gestalte krijgt en er wordt controle uitgevoerd op de kwaliteit en tijdige totstandkoming van rapportages. Het proces van rapportage en documentatie wordt jaarlijks geëvalueerd. Binnen tien werkdagen na binnenkomst moet van de gedetineerde een dossier zijn opgebouwd met onder meer de verblijfperiode en reclasseringsadviezen. De PIW-er moet regelmatig bijdragen aan de dossiervorming door rapportages op te stellen.

Bevindingen

Er is geen algemeen beleid over de documentatie en rapportage gestalte en evenmin een controlemechanisme. Wegens het feit dat de PIW-taken niet bij alle afdelingen worden uitgevoerd, worden geen rapportages opgesteld over het detentietraject van de gedetineerde. De afdelingen van het SDKK stellen echter verschillende rapportages op die betrekking hebben op de gedetineerden. Deze rapportages worden aan het MT aangeboden. In de praktijk blijkt dat elke afdeling een dossier bewaart van de betrokken gedetineerden. Het dossier bevat tot de desbetreffende afdeling gerelateerde informatie. Er is geen algemeen gedetineerden dossier. Als een afdeling informatie over een bepaalde gedetineerde nodig heeft, wordt die informatie eventueel verzocht van een andere afdeling.

De medische dienst stelt rapportages op voor het MT van het SDKK zoals onder andere een 'injury report' en een opnamerapport. De 'injury report' wordt opgesteld als een gedetineerde lichamelijk letsel heeft opgelopen en het opnamerapport om de voortgang van de gedetineerden (patiënten) vast te leggen. De medische dienst registreert niet in het PAS.

Er worden 'maandelijkse rapportages' opgesteld. Indien een gedetineerde weigert om het re-integratie traject te volgen wordt daarvan melding gemaakt in voornoemde rapportages. De afdelingshoofden van de huisblokken stellen zes maanden vóór het einde van de detentie een afdelingsrapportage op. Er worden geen tussentijdse rapportages opgesteld. De afdelingsrapportage wordt samengesteld op basis van het beeld van het afdelingshoofd over het gedrag van de gedetineerde tijdens zijn detentie.

De FOBA stelt opnamerapportage, dagrapportage en weekevaluaties op. Deze rapportages bevatten steuninformatie voor het opstellen van het psychiatrisch rapport over de gedetineerden en om begeleidings-/zorgplannen te kunnen opstellen

De JOVO-afdeling stelt een observatierapport op waarin het gedragspatroon van de jeugdige gedetineerde wordt vastgelegd.

De afdeling gedetineerde administratie bewaart ook dossiers van de gedetineerden. Deze dossiers bevatten hoofdzakelijk de bevelen en andere beschikkingen van de gedetineerden. Het dossier bevat bijvoorbeeld geen rapportage (informatie) van de Sociale dienst, de medische dienst en rapportage met betrekking tot disciplinaire straffen.

Het PAS bevat de modules voor de registratie maar niet alle modules zijn in gebruik. De afdeling Intake, de afdeling financieel en de afdeling Gedetineerden Administratie zijn de enige afdelingen die volledig in het PAS registreren. De Sociale Afdeling voert informatie in minder mate in. Het systeem moet uitgebouwd worden en gebruiksvriendelijk worden gemaakt, aldus de bevrageden. Het SDKK streeft ertoe dat alle informatie met betrekking tot gedetineerden in het systeem worden opgeslagen.

2.1.4. Beoordeling

Screening

De Raad constateert dat screening van de intake afdeling niet gericht is op de vaststelling van de veiligheids- en beheer risico's. Uit het aan de Raad aangeboden formulier blijkt dat hoofdzakelijk medische informatie wordt ingewonnen. De Raad is van oordeel dat informatie moet worden vergaard ten aanzien van de veiligheid en het beheer. De Raad is van oordeel dat veiligheids- en beheers risico's hierdoor onvoldoende zijn geborgd.

Verder blijkt dat een aantal huisblokken geen (formele)gesprekken voeren met de gedetineerde om vast te stellen of er bijzondere omstandigheden zijn waarmee tijdens de detentie rekening moet worden gehouden. De Raad is van oordeel dat alle huisblokken soortgelijke gesprekken moeten voeren.

Naast de screening van de intake afdeling wordt de gedetineerde door de afdelingen Sociale dienst en OV&T respectievelijk ten aanzien van de sociale aspecten en educatie gescreend. De Raad is van oordeel dat deze screenings bijdragen om de bijzondere aspecten over een gedetineerde vast te stellen, hetgeen van belang is om het re-integratie traject te bepalen.

Daarnaast constateert de Raad dat er geen vastgesteld structureel procedure is om voorafgaande de insluiting relevante informatie te vergaren. Dit verhoogt het veiligheidsrisico. De Raad is derhalve van oordeel dat een proces tot informatievergaring moet worden geïntroduceerd. Dit zou kunnen door bijvoorbeeld met de diensten (aanbrenners) af te spreken dat voorafgaande aan de insluiting bepaalde informatie elektronisch danwel in hard copy moet worden opgestuurd.

De Raad acht als positief het feit dat het SDKK rekening houdt met de bezwaren van een gedetineerde om in verband met zijn veiligheid in een blok of cel ingesloten te worden.

Bejegening

De Raad constateert dat het SDKK noch een duidelijke visie noch beleid heeft over de bejegening van gedetineerden. De Raad is van oordeel dat een vastgesteld beleid essentieel is om een uniforme bejegening te borgen en subjectiviteit te voorkomen. De Raad is tevens van oordeel dat een dergelijk beleid bescherming biedt tegen ongelijke behandeling. Het personeel wordt niet getraind in dit aspect. Het enkel volgen van de PIW-opleiding en daarna, gedurende een lange periode, geen training volgen, is naar het oordeel van de Raad onvoldoende om een gepaste bejegening te borgen. Voorts wordt het merendeel van het personeel (formeel) niet als PIW-ers ingezet terwijl zij de benodigde opleiding hebben genoten. Naar het oordeel van de Raad doet dit geweld aan de re-integratie gedachte en draagt dit niet bij aan het traject.

De Raad acht als positief het feit dat het SDKK-overleg pleegt met de GEDECO en voorzieningen treft zoals het instellen van een motivatiegroep om bepaalde thema's te bespreken en verbeteren. Naar het oordeel van de Raad dragen deze voorzieningen bij aan de kwaliteit van de bejegening.

Rapportage en documentatie

De Raad constateert dat rapportages (dossiers) worden opgesteld, dat de dossiers uitgewisseld worden tussen de verschillende afdelingen en naar het MT ter beoordeling worden opgestuurd. Deze werkwijze acht de Raad transparant en bevorderend voor de sturing. De Raad is echter van oordeel dat een algemeen beleid moet worden vastgesteld ten aanzien van de dossiervorming en rapportage (PIW-rapportages).

De Raad acht het feit dat het merendeel van de huisblokken geen tussentijdse rapportages opstellen een punt van zorg is van mening dat het uitblijven van rapportages ruimte biedt voor willekeur en mogelijke voorkeursbehandelingen.

De Raad juicht toe het voornemen van het SDKK om alle informatie met betrekking tot gedetineerden in het PAS op te slaan.

2.2. Maatschappelijke re-integratie

2.2.1. Voorbereiding van de nazorg

criterium

De penitentiaire inrichting zorgt voor de aansluiting van de gedetineerden op de maatschappelijke vervolgvorzieningen. De voorziening binnen de penitentiaire inrichting is gericht op het verkrijgen van identificatiepapieren, huisvesting en werk.

Er moet een multidisciplinair detentie- en re-integratieplan (D&R-plan) worden opgesteld en afgestemd met de inrichtingsfunctionarissen en externe partijen. De gedetineerde moet op de hoogte zijn van de inhoud van het D&R-plan.

Volgens artikel 33 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen behoort het tot de taak van de directeur om de gedetineerden te helpen bij het zoeken naar een oplossing van de maatschappelijke moeilijkheden die met het feit van hun detentie of met de omstandigheden, die tot het plegen van het strafbare feit hebben geleid, in verband staan.

Bevindingen

De sociale afdeling doet een onderzoek naar de sociale aspecten van de gedetineerde zoals verblijfplaats, zijn thuissituatie, het beschikken over legitimatiebewijs of inkomen. De taak van deze afdeling is om de gedetineerde hierin te ondersteunen zoals brieven schrijven en gezins- en familieverband sessies te houden. De maatschappelijk werker verleent maatschappelijke- en psychosociale hulpverlening gericht op de terugkeer in de maatschappij.

Veroordeelde- en niet veroordeelde cliënten (gedetineerden) worden binnen tien dagen na hun binnenkomst door de Sociale dienst uitgenodigd voor een intakegesprek. Een detentieplan wordt door een multidisciplinair team opgesteld. De Sociale dienst ontvangt informatie van de Reclassering en zou normaliter ook advies van een psycholoog ontvangen, maar zoals aangegeven is die functie vacant. De gedetineerde verstrekt informatie over zijn situatie voordat het plan wordt opgesteld. Na onderlinge afstemming tussen de leden van het multidisciplinair team, vindt er afstemming plaats met de gedetineerde. De Sociale afdeling blijft gedurende de detentieperiode in contact met de cliënten (gedetineerden). Het intake formulier bevat de persoonsgegevens van de gedeti-

neerde, maatschappelijke relevante informatie, gezondheidstoestand, hulpverleningsverleden en criminogene factoren.

Het SDKK heeft ook een detentieplanformulier opgesteld om een multidisciplinair intake uit te voeren. Het doel van deze intake is om informatie te verkrijgen om het re-integratietraject van de gedetineerden te bewerkstelligen. Het multidisciplinair team zou de intake bij de oprichting van de Aankomstenafdeling uitvoeren en een detentieplan opstellen. Deze afdeling is echter niet operationeel wegens gebrek aan politiecellen. De uitvoering van dit detentieplan wordt belemmerd doordat een ander regime geldt voor politiearrestanten.

2.2.2. Re-integratietrajecten

Criterion

De penitentiaire inrichting biedt aan de daarvoor in aanmerking komende gedetineerden re-integratie gerichte activiteiten en trajecten en werkt daarbij samen met relevante externe partners. ²
--

Bevindingen

Het SDKK heeft in het kader van de uitvoering van re-integratietrajecten verschillende extramurale projecten gepland zoals het volgen van bepaalde vakken bij een technische school en schilderwerkzaamheden. De uitvoering van deze projecten wordt net als bij intramurale re-integratietrajecten door veiligheidsrisico's belemmerd. In de praktijk blijkt dat vijandige groepen of vrienden van de gedetineerden in de omgeving waar de activiteiten plaatsvinden rondhangen. Verder blijkt dat de gedetineerden gebruik maken van de gelegenheid om wapens en drugs te bemachtigen. Een ander knelpunt is dat de buurtbewoners, kennelijk uit vrees, zich tegen de uitvoering van de projecten in hun buurt verzetten.

2.2.3. Beoordeling

De Raad is van oordeel dat het SDKK voldoet aan dit criterium. De Raad is van oordeel dat de organisatie zich inspant, althans de nodige voorzieningen treft om de re-integratie van gedetineerden op een meer professionele manier te borgen. De Raad is echter van oordeel dat de handhaving van blok 1 als politiecellen hierbij een obstakel

² Zie eerste deelonderzoek Penitentiaire inrichting Curaçao, een onderzoek naar de rechtspositie van gedetineerden en personeel & organisatie, paragraaf 2.3.

vormt. De Raad is van oordeel dat het tekort aan politiecellen zo spoedig mogelijk moet worden opgelost zodat de Aankomstenafdeling kan worden geïmplementeerd.³

De Raad is van oordeel dat er legitieme bezwaren zijn om vooralsnog extramurale re-integratietrajecten op te schorten, maar verwacht dat de organisatie een onderzoek verricht naar mogelijke oplossingen.

2.3. Interne veiligheid

2.3.1. Preventie en beheersing calamiteiten

criterium

De penitentiaire inrichting moet goed voorbereid zijn op de beheersing van calamiteiten. Daarbij is van belang dat de inrichting over een operationele calamiteitenorganisatie beschikt die gebaseerd is op een risicoanalyse. Er moeten calamiteiten oefeningen worden gehouden waarbij de gedetineerden ook worden betrokken en dat de gedetineerden worden geïnformeerd over de handelwijze bij ontruiming, dat er calamiteitenplannen en werkinstructies beschikbaar zijn, dat de leidinggevenden zicht hebben op de kennis en vaardigheden van de medewerkers om bij calamiteiten naar behoren op te kunnen treden en dat veiligheidsrisico's stelselmatig gerapporteerd en geëvalueerd worden.

Verder moet het SDKK meer aandacht besteden aan de bevordering van het veiligheids- en integriteitsbewustzijn en om zorg te dragen om voldoende maatregelen te treffen voor wat betreft de voorkoming en handhaving van inbreuken op de veiligheid en integriteit.

Tot slot is aanbevolen om zo spoedig mogelijk alle beveiligings- en veiligheidsbeleid en procedures te evalueren en aan te passen.

De overheid heeft aangegeven dat het beveiligingsplan in het eerste kwartaal van het jaar 2017 gereed zou zijn.

Bevindingen

De Raad heeft in zijn rapport "Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou" aanbevelingen gedaan ten aanzien van de preventie en beheersing van calamiteiten. De Raad heeft in dit kader aanbevolen om zorg te dragen voor een jaarlijkse

³ Zie rapport politiecellen 2015 van de Raad voor de rechtshandhaving.

evaluatie van het beveiligingsplan, integriteitsplan, BHV-plan, calamiteitenplan en het ontruimingsplan van het SDKK en deze zo nodig aan te laten passen.

Uit een aan de Raad aangeboden aanbevelingsmatrix van het SDKK blijkt dat de aanbevolen evaluatie nog niet heeft plaatsgevonden doordat het beveiligingsplan, integriteitsplan, BHV-plan en calamiteitenplan (werkinstructies en oefenjaarplan) niet zijn geformaliseerd. Er worden noch calamiteitoeefeningen noch de aanverwante handelingen verricht.

Preventie en beheersing van calamiteiten

Er zijn afspraken gemaakt met een Hogeschool in Den Haag voor het inzetten van studenten van de opleiding Integrale Veiligheid. Deze studenten moeten veiligheidsprocedures opstellen voor de Unit Beveiliging van het SDKK. Ten tijde van het onderzoek werd de inzet nog niet geconcretiseerd.

Het ORV verricht integriteit trainingen in samenwerking met de politie. Verder is er een instroomplanning opgesteld en er worden opleidingen (BBB en PIW) aangeboden in verband met de kwaliteitsbevordering van het personeel. De organisatie beoogt ook om door integriteitstrainingen te verzorgen de kwaliteit van het personeel op te graden.

Het beveiligings- en veiligheidsbeleid en de procedures zijn noch geëvalueerd noch aangepast. Er zijn verschillende bijeenkomsten gehouden met de brandweer. De brandweer heeft het SDKK aanbevolen om eerst een plan van aanpak op te stellen om op structurele wijze de aanbevelingen van de Raad uit te voeren. Momenteel wordt gewerkt aan de bevindingen van de brandweer. Het SDKK heeft contact met verschillende kazernes van de brandweer en geeft uitleg over de infrastructuur van het SDKK voor het geval de brandweer moet worden ingezet.

Het personeel krijgt herhalingscursussen over BHV bij een externe organisatie. De bedoeling is om eerst een BHV-organisatie op te stellen. De brandweer is bereid trainingen te verzorgen, althans een bijdrage daartoe te leveren. De directie van de brandweer moet ook het ontruimingsplan vaststellen, maar heeft dit nog niet gedaan.

2.3.2. Agressiebeheersing

criterium

De penitentiaire inrichting voert een actief beleid om geweld, bedreiging en intimidatie te voorkomen en te beheersen. Er is bijzondere aandacht voor gedetineerden die kwetsbaar zijn voor fysiek, geestelijk of seksueel misbruik. Toepassers van geweld worden jaarlijks getoetst, getraind in de toepassing van geweld(middelen) en fysieke vaardig-
--

heid en zijn bekend met de instructies. De penitentiaire inrichting moet een registratie bijhouden van het resultaat van de toetsing. De penitentiaire inrichting moet een operationeel IBT hebben en de medewerkers zijn vaardig en gaan om praktisch met de gedetineerden. Het agressiebeheersingsbeleid wordt jaarlijks beoordeeld.

Aanbeveling CPT

Het CPT beveelt aan dat het SDKK een beleid opstelt tegen onderlinge agressie van de gedetineerden.

The CPT reiterates its recommendation that the prison management of SDKK develop a strategy to address the challenge of inter-prisoner violence.

Reactie overheid

De overheid gaf als reactie aan dat de intake procedures gericht zijn om mogelijke risico's (het bestaan van vijanden of andere problemen) te detecteren. Voorts wordt het personeel opgeleid en getraind om signalen van mogelijke agressie en geweld te detecteren.

“The intake procedure focuses particularly on identifying any enemies among the inmates and any problems a person might have with another prisoner, and this information is taken into account when assigning the new inmate to a particular block. Personnel are being trained as prison officers ('Prison institution workers' or 'PIW' staff) and the coursework in this training includes recognizing signs of violence and aggression problems in the prison population”.

Bevindingen

Het SDKK heeft een beleid vastgesteld inzake de bedreiging en intimidatie van personeelsleden. Er is een Intern Bijstand Team (IBT) dat ingezet wordt indien ernstige voorvallen zich voordoen. De leden van het team zijn opgeleid in de uitoefening van deze taak. Het geüniformeerde deel van het personeel is tijdens de opleiding geïnstrueerd in de geweldsinstructie. De rest van het personeel wordt niet periodiek getraind met betrekking tot de geweldsinstructie (fysieke vaardigheidstraining). De bedoeling is om al het personeel van het SDKK, inclusief het burgerpersoneel, dergelijke trainingen te laten volgen. De afdeling Human Resource registreert de door het personeel genoten opleidingen en cursussen.

Gedetineerden die een veiligheidsrisico lopen op grond van hun geloof, of seksuele oriëntatie of veroordeelden wegens verkrachting of misbruik van kinderen, worden in de meeste gevallen in Blok 1 opgesloten en in sommige gevallen noodgedwongen op de

FOBA om hun veiligheid te borgen. Gedetineerden die voor hun veiligheid vrezen kunnen verzoeken om in een ander huisblok te worden ingesloten. Overplaatsen naar een ander land, bijvoorbeeld Sint-Maarten, is ook mogelijk op grond van de onderlinge regeling detentiecapaciteit. In deze regeling zijn de voorwaarden opgenomen om in aanmerking te komen voor de overplaatsing.

Er is een Bureau Klachten Toezicht & Controle dat geweld tussen de gedetineerden onderling onderzoekt en een Bureau Intern Relatie (BIR) dat onderzoek doet als een personeelslid geweld heeft aangewend tegen een gedetineerde.

Om agressie binnen het SDKK te minimaliseren wordt een agressie regulatie training (ART) aan de gedetineerden verzorgd. De gedetineerden die agressief gedrag vertonen worden aangemoedigd om de cursus te volgen. Er zijn ook medewerkers van het SDKK die deze cursus volgen.

Als een incident plaats vindt moet het personeelslid bij kennisname driemaal een noodweer signaal geven om assistentie te vragen. Het personeel probeert op tactische wijze om te gaan met de gedetineerde wanneer agressief gedrag wordt vertoond. Desnoods worden de betrokken gedetineerden gescheiden. Het personeel van de FOBA ongewaagd. Agressie tussen cliënten van deze afdeling onderling komt zelden voor. Er zijn zorgprocessen beschreven voor de omgang met cliënten met psychiatrische stoornissen en ook voor de verstrekking van gedwongen medicatie. Alleen wanneer ze een gevaar zijn voor zichzelf en anderen krijgen ze gedwongen medicatie. Bij agressie gebruiken we de P.P.O (Praktisch Penitentiair Optreden). Veiligheidsrisico's ten aanzien van deze cliënten zijn beperkt.

2.3.3. Drugsontmoediging

criterium

De penitentiaire inrichting moet actief de invoer, handel en gebruik van drugs bestrijden. Daarbij is van belang om geregeld verblijfsruimte, lichaam en kleding te onderzoeken, urine controles uit te voeren en dat er een beleid is dat bekend is bij de medewerkers.⁴

Aanbeveling van de Raad bij de inspectie "Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou" is om ervoor zorg te dragen dat gedetineerden na relatiebezoek, aan het lichaam worden onderzocht ten einde uit te sluiten dat via bezoek contrabande

⁴ Zie voor de bevindingen van de Raad ten aanzien van de criteria het rapport "Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou" paragraaf 3.3.3.2, 3.6.4.1, 3.6.4.2, 3.6.4.4, en 4.1.5.

(drugs) binnen de gevangenis kan worden ingevoerd. Verder is aanbevolen om regelmatig urinecontroles op gedetineerden uit te voeren.

Bevindingen

Ten aanzien van bovengenoemde aanbevelingen constateert de Raad dat de controle aan het lichaam na een relatiebezoek en urinecontroles nog niet worden uitgevoerd. Uit onderzoek blijkt dat de medische dienst de mannelijke gedetineerden niet vraagt om een urinetest te doen.⁵

2.3.4. Beoordeling

Preventie en beheersing van calamiteiten

De Raad constateert dat zijn aanbevelingen met betrekking tot de preventie en beheersing van calamiteiten nog niet zijn opgevolgd. De periode waarbinnen het beveiligingsplan zou worden opgesteld is niet gehaald. De Raad constateert dat een externe dienst (Brandweer) ondersteuning biedt aan het SDKK in dit traject maar dat het proces vertraging oploopt. De Raad acht de samenwerking en inzet van de Brandweer als positief maar is van oordeel dat de organisatie zich zoveel mogelijk moet inspannen om de voorgestelde doelen in de vastgestelde periode te bereiken. De realisatie van het door het SDKK op te stellen plan van aanpak op korte termijn zou een positieve stap kunnen vormen in dit traject.

Agressiebeheersing

De Raad is van oordeel dat het SDKK grotendeels aan de eisen voldoet om agressie te beheersen. De organisatie schort aan de reguliere (jaarlijks) trainingen in het gebruik van geweld(middelen) en fysieke vaardigheid. Daartegenover beschikt de organisatie over een beleid inzake bedreiging en intimidatie van personeelsleden, een geweldsinstructie, een IBT en interne afdelingen die onderzoek doen en aan het MT rapporteren als sprake is van agressie onder de gedetineerden of als een personeelslid geweld aanwendt. Er worden enkele voorzieningen getroffen bij de insluiting van een gedetineerde als vrees bestaat voor zijn veiligheid en er wordt een ART verzorgd. Daarnaast past het personeel bepaalde procedures toe en gaat tactisch om opdat geweld wordt geminimaliseerd.

Drugsontmoediging

⁵ Uit het onderzoek “Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou” blijkt dat formeel een dergelijk onderzoek kan worden gedaan door niet medisch personeel indien de directeur dit in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken noodzakelijk acht maar dat de wetgeving dit vooralsnog niet toelaat.

De Raad constateert dat zijn aanbevelingen over urinetest en controle na relatiebezoek nog niet worden opgevolgd. De Raad is van oordeel dat er geen beperkingen zijn die de uitvoering van deze aanbevelingen in de weg staan en is derhalve van oordeel dat de organisatie op korte termijn deze aanbevelingen moet opvolgen, althans gepaste maatregelen treft.

2.4. Maatschappij beveiliging

2.4.1. Beveiligingsvoorzieningen en toezicht

criterium

De bouwkundige, technische en overige systemen en procedures om ontvluchtingen uit de penitentiaire inrichting tegen te gaan functioneren naar behoren en er is voldoende toezicht op en bij de situaties met een verhoogd veiligheidsrisico. Daarbij is van belang dat het SDKK of medewerkers scherp letten op de sturingsaspecten, veiligheidsrisico's en de functionaliteit van de beveiligingsvoorzieningen. De processen moeten periodiek geëvalueerd worden.⁶

Bevindingen

Er is een instroomplan opgesteld en er worden opleidingen (BBB en PIW) aangeboden voor de kwaliteitsbevordering van het personeel.

De aanschaf van kwalitatief goede camera's was opgenomen in het plan van aanpak.

Stand van zaken met betrekking tot camera's (mei 2017):

In totaal zijn er 70 camera's aangeschaft. Het traject is in 2016 gestart en in 2017 afgerond. Een aantal gebieden binnen de gevangenis zoals binnen de vocational building en de werkplaats moeten nog camera's krijgen.

2.4.2. Vrijhedenbeleid

criterium

Bij toekennen van vrijheden aan gedetineerden weegt de penitentiaire inrichting maatschappelijke risico's mee. Als criteria voor dit onderwerp geldt dat de inrichting een verlofsysteem moet hebben opdat een gedetineerde bijvoorbeeld een begrafenis kan bijwonen en stafonderbreking moet kunnen verzoeken. De besluitvorming voor de toekenning van deze verzoeken moet zorgvuldig plaatsvinden bij voorkeur door een multi-

⁶ Zie rapport "Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou" paragraaf 3.4.

disciplinair team. Tot slot moeten deze processen geregistreerd en jaarlijks geëvalueerd worden.

Artikel 31, eerste lid, van de ministeriële beschikking huishoudelijk reglement penitentiaire inrichting 1999 bepaalt dat de minister een gedetineerde die is veroordeeld tot onvoorwaardelijke hechtenis of tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf, op zijn schriftelijk verzoek kan toestaan (...) om naar zijn gezinsbetrekkingen of, bij ontbreken daarvan, naar een andere (...) door de minister goed te keuren bestemming te gaan.

Volgens artikel 32, eerste lid, moet het verzoek in artikel 31 worden ingediend door tussenkomst van de directeur, die zijn advies ter zake bijvoegt.

Verder wordt in artikel 32, tweede lid, bepaald dat alvorens de minister beslist op het verzoek, hij de procureur-generaal in de gelegenheid stelt om ter zake advies uit te brengen

In het derde lid van dat artikel wordt bepaald dat aan de toestemming door de minister met het oog op het vertrek uit, de terugkeer naar en het ordelijk verloop tijdens het verblijf buiten het gesticht voorwaarden kunnen worden verbonden zoals de begeleiding door gestichtsmedewerkers of andere door de directeur aan te wijzen personen, een meldingsplicht en het bij zich hebben van een door de directeur verstrekt identiteitsbewijs.

Artikel 34 van genoemde ministeriële beschikking bepaalt dat in buitengewone gevallen de minister een gedetineerde kan vergunnen om maximaal tweemaal per kalenderjaar voor maximaal vijf dagen, onder door hem te stellen voorwaarden, het gesticht te verlaten.

Onder nummer 17 van de huisregels wordt vermeld dat de gedetineerde in aanmerking kan komen om tijdelijk de inrichting te verlaten indien de gedetineerde onherroepelijk is veroordeeld tot een gevangenisstraf. Daartoe bestaan er enkele regelingen:

- incidenteel (3-daags) verlof;
- strafonderbreking;
- verlof zonder E.T.

Verder stelt de huisregels dat het verzoek wordt behandeld door de afdeling Bevolkingsadministratie die de nodige informatie verzamelt en bekijkt of het verzoek voorzien kan worden van adviezen van onder andere de directeur. Op basis van deze adviezen wordt het verzoek voorgelegd aan het Ministerie van Justitie.

Bevindingen

Uit onderzoek blijkt dat het verlofverzoek schriftelijk en onderbouwd met relevante documenten (verklaring van een arts of overlijdensakte) moet worden ingediend bij de Sociale dienst, die de reden van het verzoek beoordeelt. Vervolgens verricht de unit detentie een intern onderzoek waarbij onder meer de strafmaat en datum VI en ET in acht worden genomen. Het laatste onderzoeks-aspect betreft een door de veiligheidsafdeling te verrichte buurtscanning om mogelijke risico's vast te stellen. Indien er geen bezwaren zijn wordt het verzoek door de directeur ingewilligd. Verder blijkt dat het driedaags verlof niet wordt verleend wegens introductie van het ET-beleid. Verloffaciliteiten zijn door de Minister wegens misbruik beperkt. Een voorbeeld daarvan is het verlof om naar een begrafenis te gaan. In het verleden heeft een gedetineerde gebruik gemaakt van deze gelegenheid om te vluchten. In plaats daarvan kan aan de veroordeelde gedetineerde verlof worden verleend om een paar uren bij het sterfhuis afscheid te nemen. Onveroordeelden kunnen via hun advocaat een schorsing aanvragen bij het OM voor het bijwonen van de begrafenis van een familielid. Verlof wordt slechts verleend indien de overledene een eerste graad familielid is. Verlof kan ook worden verleend om een familielid dat ernstig ziek is (terminale fase) te bezoeken.

Strafonderbreking kan op verzoek worden verleend bijvoorbeeld om een buitenlandse medische behandeling te ondergaan. In principe wordt de strafonderbreking voor de duur van maximaal drie maanden verleend. Het verzoek tot toekenning strafonderbreking moet ook voorzien worden van de relevante documenten en moet bij de sociale dienst worden ingediend. Strafonderbreking wordt bijvoorbeeld verleend in het geval een gedetineerde langdurig medische behandeling buiten de inrichting, hetzij in het ziekenhuis hier of in het buitenland moet ondergaan. Nadat de sociale dienst en de unit detentie hun onderzoek hebben gedaan, stuurt de directeur de documentatie naar het OM. In het geval er geen bezwaren zijn, stelt het OM voorwaarden en accordeert het verzoek. Het verzoek wordt door de Sociale afdeling op schrift gesteld en naar de directeur verzonden. Vervolgens moeten de Reclassering en het Centraal College voor de Reclassering advies uitbrengen waarna het OM een beslissing neemt.

2.4.3. Voorwaardelijke invrijheidstelling

criterium

De penitentiaire inrichting voert de geldende wet- en regelgeving en daaruit voortvloeiende procedures rond de toekenning van VI op een correcte wijze uit. Als criteria geldt dat de medewerkers op de hoogte moeten zijn van de regelgeving en tijdig de VI datum moeten signaleren en naar de minister versturen. De leidinggevende moeten de nodige controles en evaluaties uitvoeren.

Volgens artikel 27, eerste lid, van het Reclasseringsbesluit 1953 zendt het gestichtshoofd tenminste twee maanden voor de dag waarop een tot gevangenisstraf veroordeelde voorwaardelijk in vrijheid kan worden gesteld, een gemotiveerd voorstel tot voorwaardelijke invrijheidsstelling, hetzij een gemotiveerd bericht, dat niet tot voorwaardelijke invrijheidsstelling behoort te worden overgegaan, hetzij een gemotiveerd bericht, dat nog niet tot voorwaardelijke invrijheidsstelling behoort te worden overgegaan.

Artikel 28, eerste lid, eerste volzin, van het besluit stelt dat alvorens een voorstel tot voorwaardelijke invrijheidsstelling te doen, het gestichtshoofd bericht en raad van reclasseringsinstellingen moet inwinnen.

Bevindingen

De afdeling Gedetineerden Administratie geeft door dat de datum voor de toekenning van VI nadert. De afdeling heeft een digitaal systeem dat de datum uitrekent. De datum wordt tijdig doorgegeven aan de afdelingen die voor het opstellen van een dossier moeten zorgen. Het dossier bevat een afdelingsrapportage en een rapportage van het Bureau Klacht Toezicht & Controle. Het gedrag van de gedetineerde en mogelijke gedragsverbetering moeten uit de afdelingsrapportage blijken. Eventuele disciplinaire straffen die aan de gedetineerde zijn opgelegd worden ook vermeld. Deze rapportage wordt opgestuurd naar het Centraal College voor de Reclassering, dat belast is met de toekenning van VI. Dit proces wordt ongeveer zes maanden vóór het einde van de detentie opgestart. Een VI wordt geweigerd als in het verleden een disciplinaire straf is opgelegd ondanks het feit dat in de afdelingsrapportage opgenomen is dat het gedrag van de gedetineerde is verbeterd.

2.4.4. Beoordeling

Beveiligingsvoorzieningen

De Raad constateert dat de bedoeling is om de invulling van de fte's en aanschaf van de beveiligingscamera's conform een plan van aanpak te realiseren. De Raad acht dit als positief en spreekt de hoop uit dat deze processen worden voortgezet en binnen de afzienbare tijd worden afgerond.

De Raad constateert ook dat er opleidingen en trainingen zijn verzorgd aan het personeel en is van oordeel dat deze trajecten structureel moeten worden voortgezet.

Vrijhedenbeleid

De Raad is van oordeel dat het SDKK een degelijke afweging maakt om de maatschappelijke risico's vast te stellen bij toekenning van verlof of strafonderbreking. De Raad constateert ook dat deze processen geregistreerd en geëvalueerd worden.

Voorwaardelijke invrijheidstelling

De Raad constateert dat de signalering van de VI-datum tijdig plaats vindt en dat er een voorbereidingsproces is. De Raad is van oordeel dat dit proces transparant verloopt.

3

3. Conclusie en aanbevelingen

3.1. Conclusie

De Raad concludeert dat de omgang met gedetineerden, de maatschappelijke re-integratie van de gedetineerden en de interne veiligheid van het SDKK onvoldoende zijn geborgd.

Bij de omgang met gedetineerden zijn voornamelijk de aspecten screening op basis van veiligheids- en beheer risico's, het ontbreken van een beleid met betrekking tot bejegening van gedetineerden en de uitvoering van de taken als PIW-er, aandachtspunten. Ten aanzien van de maatschappelijke re-integratie vormt het ontbreken van een multidisciplinair team bij het opstellen van een detentieplan een tekortkoming. Voor wat betreft de interne veiligheid is het ontbreken van de verschillende plannen in het kader van veiligheid (ontruiming, BHV etc.) een tekortkoming.

De Raad gaat bij zijn conclusie niet voorbij het feit dat de organisatie structureel aan de verbeteringen werkt en concludeert dat hiervoor de basis is gelegd door het opstellen van het plan van aanpak ter uitvoering van de aanbevelingen van de Raad in het rapport Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou" 2015.

3.2. Aanbevelingen aan de Minister

Algemeen

1. Draag zorg op middellange termijn voor voldoende celcapaciteit bij het KPC.

Ten aanzien van het SDKK

1. Vul het intakeformulier op korte termijn aan met informatie over veiligheids- en beheer risico's;
2. Draag zorg op korte termijn dat de huisblokken in overleg met de gedetineerde de bijzondere omstandigheden waarmee tijdens de detentie rekening moet worden gehouden vaststellen;
3. Bewerkstellig dat op korte termijn informatie over de gedetineerde vooraf aan de insluiting naar het SDKK wordt opgestuurd;
4. Laat de afdelingshoofden op korte termijn voorafgaande aan de afdelingsrapportage, tussentijdse rapportages opstellen;
5. Laat PIW-ers op middellange termijn de PIW-taken uitvoeren;
6. Begin op korte termijn met urinecontroles en controles na relatiebezoek;
7. Stel op middellange termijn een beleid vast over de documentatie en rapportage (PIW-rapportages);
8. Verricht een onderzoek ter vaststelling van alternatieve oplossingen om extramurale re-integratie trajecten uit te voeren;

9. Draag zorg om jaarlijks trainingen in fysieke vaardigheden en het gebruik van geweld(middelen) te verzorgen.